

Kustannus-hyötyanalyysi Kestävä Tampere 2030 -ohjelmasta

Tarjous

Kiitämme mahdollisuudesta tarjota Owal Group Oy:n asiantuntijapalveluita toimintanne tueksi kustannus-hyötyanalyysiin. Tämä kirje on yhtä aikaa tarjousdokumentti sekä toteutussuunnitelma.

Toteutussuunnitelma

Palvelun kohde

Palvelun kohteena on arvioida Kestävä Tampere 2030-ohjelman ja siihen sisältyneiden projektien toimintakauden kustannuksia ja hyötyjä, joita ei olisi syntynyt ilman ohjelmaa sekä arvioida hyötyjä ja elinkaari vaikutuksia, jotka mahdollisesti realisoituvat toimintakauden jälkeen. Kustannukset ja hyödyt esitetään euromääräisesti aina kun mahdollista, mutta hyötyjä voidaan esittää myös muilla määrällisillä mittareilla sekä sanallisesti kuvaillen, eli lopputuote voi olla käytännössä joko kustannus-vaikuttavuusanalyysi tai laadullinen kustannus-hyötyanalyysi. Tarkoituksena on kertoa Tampereen kaupungin panostuksista ohjelmaan sekä kuinka paljon ja millaisia hyötyjä saavutettiin sekä mahdollisesti tullaan saavuttamaan. Lopullisista tuloksista toivotaan selkeää ja visuaalista muotoa ja niistä pitää voida arvioida ohjelman kannattavuutta ja vaikuttavuutta. Tulosten kohderyhmänä on avattu Tampereen kaupungin viranhaltijajohto sekä poliitikot.

Kustannus-hyöty-analyysin sisältöjä on määrällisesti ja sanallisesti pyydetty avaamaan tiettyjä asioita. Kustannus-hyötyanalyysissa tulee kuvata sanallisesti esimerkiksi seuraavia asioita:

- Ohjelman sisällöt, tavoitteet ja toiminta.
- Kaupungin toimintatapojen ja prosessien muutokset ilmastotyön suhteen ohjelmakauden aikana (esim. palvelu- ja vuosisuunnitelmat, yksiköiden sitouttaminen, uudenlaisten laskentamenetelmien, työkalujen ja käytäntöjen huomioiminen toiminnassa, innovatiiviset ja edelläkävijyyttä osoittavat uudet avaukset sekä niiden skaalattavuus).
- Yhteistyö, verkostot ja kumppanuudet eri toimijoiden kanssa, sekä mahdolliset alueelliset, kansalliset ja globaalit vaikutukset esimerkiksi uuden liiketoiminnan synnyttämiseen tai työllisyyteen liittyen.
- Ohjelman vaikutukset Tampereen brändiin sekä kansalliseen ja kansainväliseen näkyvyyteen mukaan lukien erilaiset tunnustukset.
- Erikseen toteutettavalla kyselyllä kaupungin henkilöstön/johdon/poliitikkojen/tytär-yhteisöjen/kumppaneiden/kaupunkilaisten näkemyksiä Ohjelmasta ja sen vaikutuksista. Selvitettäviä kohteita voivat olla esimerkiksi kaupungin ilmastotyön tunnettuus, mahdollisten uusien toimintatapojen ja ajattelumallien syntyminen sekä kestävän kehityksen huomioimisen muutokset toiminnassa ohjelmakauden aikana.
- Kustannus-hyötyanalyysiin perustuva, eteenpäin katsova osio: oppeja kaupungille, mikä onnistui ja mikä ei, mitä voisi kehittää jatkossa sekä tulevaisuudenpainotuksia ja arviota niiden vaikutuspotentiaalista ja työläydestä.

Kustannus-hyötyanalyysissa tulee huomioida euromääräisesti tai muilla määrällisillä suureilla esimerkiksi seuraavia asioita:

Kustannus-hyötyanalyysi Kestävä Tampere 2030 -ohjelmasta

- Ohjelman budjetit ja niiden toteumat eriteltyinä esimerkiksi henkilöstökuluihin, ostopalveluihin ja ulkopuoliseen rahoitukseen, työllistettyjen henkilöiden, teetettyjen opinnäytetöiden sekä harjoittelujaksojen määrään. Ulkopuolisen rahoituksen osalta esitetään, kuinka paljon kaupungin omarahoitusosuuksilla on saatu vivutettua ulkopuolista rahaa.
- Ohjelman järjestämät tilaisuudet, kampanjat, koulutukset, kokeilut, toimintamallit, tiedotteet, sosiaalisen median päivitykset, uutisoinnit, esiintymiset ja sovelluskehitykset, sekä niillä tavoitettut ihmiset.
- Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekartan toimenpiteet sekä niiden toimeenpano.
- Ohjelman vaikutus eri Hiilineutraali Tampere 2030 –tiekartan 6 teemassa (kaupunkisuunnittelu, liikennejärjestelmä, rakentaminen, energia, kulutus, kaupunkiluonto) sekä teemojen sisällä tarkemmin esimerkiksi energiansäästöön, uusiutuvan energian lisäämiseen tai puurakentamisen edistämiseen, ja sitä kautta päästövähennyksiin, hiilen sidontaan sekä kustannussäästöihin. Päästövähennysvaikutukset tulee arvioida myös rahallisesti joko päästökauppahintaan tai hiilidioksidipäästöjen yhteiskunnalliseen hintaan (social cost of carbon) perustuen.
- Ohjelman hyötytavoitteiden ja niiden mittareiden toteuma mukaan lukien kaupunkitasoinen kasvihuonekaasujen päästökehitys, jotta voidaan arvioida kaupunkitasoisen toiminnan kehityksen suuntaa.

Työn vaiheistus ja toteutustapa

Työ organisoidaan seuraaviin työpaketteihin, jotka kuvataan tarkemmin ohessa:

- Suunnittelu
- Lähtötasoaineistojen analyysi selvityskysymyksiä vasten
- Keskeisten sidosryhmien kuuleminen sekä asiantuntijahaastattelut
- Esimerkkilaskelmat vaikutuksista ja hyötytavoitteista
- Alustavien tulosten esittely
- Raportointi visuaaliseen ja tiiviiseen muotoon

Työpaketti 1: Työn suunnittelu ja tietolähteiden täsmentäminen (1 htp)

Tässä vaiheessa toteutetaan riittävä määrä työkokouksia yhteistyössä tilaajan kanssa aineistojen täsmentämiseksi ja ymmärtämiseksi. Lisäksi tunnistetaan mahdollisia Tampereen kaupungin keskeisiä virkamiehiä laadullisen analyysin haastattelujen tunnistamiseksi. Välittömästi hankintapäätöksen jälkeen.

Työpaketti 2: Lähtötasoaineistojen analyysi selvityskysymyksiä vasten (3 htp)

Tässä vaiheessa mallinnetaan ohjelman sisällöt, tavoitteet, toiminnot ja odotetut vaikutukset seuranta-aineistoihin perehtyen. Kuvataan sekä laadulliset tiedot, että määrällisten vaikutusten

Kustannus-hyötyanalyysi Kestävä Tampere 2030 -ohjelmasta

ratkaisutiedot. Mallinnuksen taustalla käytetään kustannus-hyötyanalyyseissä käyttämiämme loogisen mallintamisen välineitä. Tämä mallinnos sisältää sekä määrälliset että laadulliset teemat ja toimii haastattelu-/kyselyrunгон pohjana. Toteutus joulukuussa 2021.

Työpaketti 3: Tässä vaiheessa toteutetaan haastattelut ja/tai kysely ohjelman keskeisille sidosryhmille. (5 htp)

Hyvä tapa voisi olla toteuttaa haastattelut avainhenkilöille sekä laajempi kysely henkilöstölle, poliitikoille ja keskeisille kumppaneille. Kaupunkilaisten kysely kannattaa organisoida satunnaisena näytteenä sosiaalisen median markkinointia ja kaupungin sivustoa hyödyntäen. Tavoitteena selvittää näkemyksiä ohjelmasta, ilmastotyön tunnettuudesta, uusien toimintatapojen ja ajattelumallien syntyisestä sekä siitä, miten kestävä kehitys on huomioitu, sen toteutuksesta sekä oppeja onnistumisesta ja kehittämishaasteista yllä kuvatun kysymyksenasettelun mukaisesti. Tässä vaiheessa hyödynnetään myös mahdollisia asiantuntijahaastatteluja ilmastopolitiikan ja kestävyuden asiantuntijoilta, joiden kautta haetaan tietoa siitä, miten toimet ovat voineet vaikuttaa, miltä elinkaari-vaikutukset näyttävät ja miten mahdollisia kertyneitä säästöjä tulisi laskea. Kyselyt ja haastattelut toteutettaisiin joului-tammikuun aikana. Tässä kannattaisi varata aikaa, mikäli vastauksia ei saada, esimerkiksi kuntalaiskyselyn toteuttamiselle ja jatkomarkkinoinnille helmikuussa.

Työpaketti 4: Esimerkkilaskelmat vaikutuksista ja hyötytavoitteista (4 htp)

Tässä työpaketissa toteutetaan määrälliset analyysit ohjelman budjetista ja sen toteutumisesta, ohjelman toiminnallisuudesta sekä toimenpiteiden toteutumisesta. Näistä todennäköisesti voidaan tehdä yksi visualisointi, joka kuvaa ohjelman toimeenpanoa.

Toiseksi tehdään analyysi vaikutuksista Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekartan kuudessa keskeisessä teemassa sekä teemojen sisällä määriteltäviin tarkempiin muuttujiin (energiänsäästö, uusiutuvan energian lisääminen tai puurakentamisen edistäminen ja sitä kautta päästövähennyksiin, hiilien sidontaan ja kustanussäästöihin). Edellisen vaiheen kyselyn tai haastattelujen oletuksia ja sisältöjä voidaan käyttää vaikutusten laajuuden arvioinnissa. Vaikutusten rahallistaminen toteutetaan lähtökohtaisesti päästökauppahintoja hyödyntäen. Kaupunkitason kasvihuonekaasujen päästökehitys kerätään tietoina toimialoilta, ja se perustuu kaupungin omiin seuranta-aineistoihin silloin, kun niitä on tunnistettavissa. Työpaketti 4 voidaan käynnistää yhtä aikaa työpaketin 3 kanssa. Työpaketti valmistuu osittain tammikuun loppuun, mutta täydentyä helmikuussa.

Työpaketti 5: Alustavien tulosten esittely (2 htp)

Tässä työpaketissa esitellään alustavan analyysin tulokset hankkeen tilaajalle sekä mahdollisesti keskeisille asiantuntijoille, joiden olisi hyvä kommentoida tuloksia. Alustavien tulosten jälkeen laskentaa voidaan tarkentaa tai muuttaa.

Työpaketti 6: Tulosten raportointi ja viestintä (3 htp)

Tulokset raportoidaan tiiviisti ja analyttisesti. Lähestymistapa tuottaa visuaalisia kuvauksia sekä

Kustannus-hyötyanalyysi Kestävä Tampere 2030 -ohjelmasta

laadullisista että määrällisistä toteutusmalleista. Ehdotamme raportin toteutukseksi proosamuotoista powerpoint-raporttia, johon voidaan liittää tilaajan logot. Ilmaisuuksi voi olla saman tyyppinen kuin Tampereen kaupungille toteuttamassamme Kehitysohjelmien arvioinnissa. Tarvittaessa voidaan soveltaa myös kaupungin raportointiformaatteja.

Työn organisointi ja toteutus

Toteutamme työn laajalla tiimillä tiukasta tavoiteaikataulusta johtuen. Työn toteutukseen osallistuvat kokeneet asiantuntijat ja analytytikot. Tiimiin kuuluu VTM Jeremias Kortelainen, VTM Jenna Siltala, Tiina Koivula sekä taustatukena ja mallinnoksen apuna YTM Olli Oosi. Lisäksi VTM Salla Rausmaa avustaa tiimiä kyselyjen ja haastattelujen toteutuksessa. Lisäksi ohjelman substanssiin liittyviltä asiantuntijoita haastatellaan osana hanketta. Näille maksetaan tyypillisesti asiantuntijapalkkioita, mutta tämä on osa Owal Group Oy:n asiantuntijapalveluiden hyödyntämisen tapaa, eikä kuulu varsinaisesti hankkeeseen alihankintana.

Toteutustavassa kiinnitetään erityistä huomiota visualisointiin. Ohessa muutama esimerkki käyttämistämme visuaalisista elementeistä sekä asiakkaan pohjille tehdyistä esimerkeistä.

